

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ

กองบริหารงานบุคคล งานวินัยและนิติการ โทร. ๖๐๖๖

ที่

วันที่

๖๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง รายงานการเข้ารับการอบรมหลักสูตร “กฎหมายปกครองเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่”

เรียน ผอ.กบ.

ตามที่มหาวิทยาลัยฯ อนุมัติให้ข้าพเจ้า (นายอานันต์ โรจนตันติกุล) เข้ารับการอบรมหลักสูตร “กฎหมายปกครองเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่” ที่ มูลนิธิวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางปกครอง ได้จัดขึ้น ในระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๕ มกราคม ๒๕๖๒ นั้น

บัดนี้ การอบรมได้เสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้าขอรายงานผลการเข้ารับการอบรมดังกล่าว ดังนี้

การอบรม มีหัวข้อบรรยายและวิทยากรผู้รับผิดชอบ รวม ๓ หัวข้อ คือ วันที่หนึ่ง บรรยายเรื่อง “แนวทางการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และปัญหาในทางปฏิบัติ” โดย นางนพพร อุณาภาค ผู้อำนวยการกลุ่มงานตรวจสอบวินิจฉัยงานละเมิดและแพ่ง ๔ กรมบัญชีกลาง

วันที่สอง บรรยายเรื่อง “หลักกฎหมายและสาระสำคัญเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐ” โดย ดร.ฤทัย หงส์ศิริ ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

วันที่สาม บรรยายเรื่อง “หลักปฏิบัติราชการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐ” โดย นายประนัย วณิชขานนท์ ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

หัวข้อบรรยายเรื่อง “แนวทางการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และปัญหาในทางปฏิบัติ” (ผู้บรรยาย : นางนพพร อุณาภาค) มีเนื้อหาสาระโดยสรุปดังนี้

- เหตุผลในการตรา พรบ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื่องจากระเบียบความรับผิดของข้าราชการในทางแพ่ง พ.ศ. ๒๕๐๓ ที่ใช้อยู่เดิม กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องรับผิดแม้กระทำละเมิดโดยไม่ร้ายแรงในการปฏิบัติหน้าที่และก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ อีกทั้งให้รับผิดเต็มจำนวน และร่วมรับผิดกับบุคคลอื่นอย่างลูกหนี้ร่วม แต่หลักเกณฑ์ที่แก้ไขใหม่ตาม พรบ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับผิดทางละเมิด ต่อเมื่อปฏิบัติหน้าที่ละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น ผู้รับผิดก็รับผิดเฉพาะส่วนที่ตนกระทำละเมิด และสามารถหักส่วนความรับผิดที่เป็นปัญหาความบกพร่องในเรื่องระบบปฏิบัติงาน นอกจากนี้ หากเจ้าหน้าที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ หน่วยงานจะฟ้องล้มละลายไม่ได้

- หลักเกณฑ์การเรียกให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ใช้บังคับเฉพาะกับข้าราชการ พนักงาน (พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานราชการ) ลูกจ้าง (ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว) ผู้ปฏิบัติงานที่ได้รับแต่งตั้งหรือถูกสั่งให้ปฏิบัติงานแก่หน่วยงานของรัฐ แต่ไม่รวมผู้รับจ้างเหมาบริการ ซึ่งต้องบังคับเรียกให้รับผิดชอบใช้ตามสัญญาจ้างเหมา

- กรณีเกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่นในผลแห่งการกระทำละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้กระทำไปในการปฏิบัติหน้าที่ เช่นนี้ ให้ผู้เสียหายฟ้องหน่วยงานของรัฐได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้ และเมื่อหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายไปแล้ว จึงให้ใช้สิทธิไล่เบี้ยเรียกค่าเสียหายจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด แต่ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ที่จะรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ต่อเมื่อได้กระทำไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น

- การละเมิดอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ มีอยู่ ๔ กรณี คือ (ก) ละเมิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (ข) ละเมิดจากการปฏิบัติตามกฎ หรือคำสั่งทางปกครองหรือคำสั่งอื่น (ค) ละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด และ (ง) ละเมิดอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า

- ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดคือ หัวหน้าหน่วยงาน (กรณีของมหาวิทยาลัย คือ อธิการบดี) กรณีหัวหน้าหน่วยงานมีส่วนทำให้เกิดความเสียหาย ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด คือ ผู้กำกับดูแลควบคุมการปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยงาน (คือ เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา)

- ความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ไม่ผูกพันความเห็นของผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน หากผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่ายังมีข้อเท็จจริงไม่เพียงพอต่อการพิจารณา จะให้คณะกรรมการสอบเพิ่มเติมอีกได้ เมื่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงวินิจฉัยแล้วให้รายงานผลการสอบสวนต่อกระทรวงการคลังเพื่อพิจารณาต่อไป เว้นแต่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๑๐.๒/ว ๔๙ ลงวันที่ ๑๕ มิ.ย. ๒๕๕๒ ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ (คือ เหตุเสียหายทั่วไปที่มีความเสียหายไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท แต่ถ้าเกินกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท หน่วยงานพิจารณาเห็นว่าผู้ต้องรับผิดชอบชดใช้ความเสียหายตั้งแต่ร้อยละ ๗๕ ของความเสียหายทั้งหมด สำหรับความเสียหายอันเกิดจากการทุจริต เงินขาดบัญชี วงเงินความเสียหายไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท แต่หากความเสียหายเกินกว่า ๒๐๐,๐๐๐ บาท และหน่วยงานพิจารณาให้ผู้ทุจริต หรือผู้เกี่ยวข้องที่ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจนเปิดโอกาสให้เกิดการทุจริต ต้องรับผิดชอบเต็มจำนวนความเสียหาย หรือความเสียหายที่เกิดจากเงินขาดบัญชีหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบ แต่ไม่ใช่เกิดการทุจริต และหน่วยงานพิจารณาให้ผู้ต้องรับผิดชอบที่จงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวนความเสียหาย)

- การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ถ้าเป็นความเสียหายที่เป็นเงิน ให้ชดใช้เป็นเงิน ถ้าเป็นสิ่งของให้ชดใช้เป็นสิ่งของที่มีคุณภาพ ปริมาณและชนิดลักษณะอย่างเดียวกัน กรณีซ่อมแซมให้กลับสภาพตามเดิม ให้ทำสัญญาตกลง และดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ถ้าชดใช้ต่างจากทรัพย์สินที่เสียหายหรือสูญหาย ต้องทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง

- การผ่อนชำระหนี้ค่าเสียหาย ให้ปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๓/ว๑๑๕ ลงวันที่ ๑๘ พ.ย. ๒๕๕๕ คือ กรณีความเสียหายที่ต้องผ่อนชำระไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ให้ผ่อนชำระเดือนละไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ของเงินเดือน และให้แล้วเสร็จไม่เกิน ๕ ปี กรณีความเสียหายเกินกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท ให้ผ่อนให้แล้วเสร็จไม่เกิน ๑๐ ปี แต่ทั้งนี้ ระยะเวลาการผ่อนต้องให้เสร็จสิ้นก่อนที่ผู้ยื่นต้องพ้นจากราชการ และระหว่างการผ่อนชำระ ให้คิดดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี เว้นแต่ผ่อนชำระไม่เกิน ๑ ปี ไม่คิดดอกเบี้ย

- ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดของเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลภายนอก ที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบ ต้องเป็นความเสียหายที่เกิดจากการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เท่านั้น หากเป็นความเสียหายที่มีใช่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ เช่น การนำรถราชการไปใช้ส่วนตัวแล้วเกิดอุบัติเหตุรถคว่ำ รถชน หรือนำทรัพย์สินของราชการไปใช้ส่วนตัวแล้วทรัพย์สินเสียหาย สูญหาย ถูกโจรกรรม เช่นนี้ เจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัว

- กรณีบุคคลภายนอกยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ และหน่วยงานของรัฐเห็นว่าความเสียหายเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด หากผลพิจารณาเห็นว่าต้องรับผิดชอบชดใช้ ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด (ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘ ตอนพิเศษ ลงวันที่ ๒๐ ต.ค. ๒๕๕๔) หากเห็นว่าไม่ต้องรับผิดชอบชดใช้ ให้แจ้งบุคคลภายนอกไปใช้สิทธิฟ้องร้องต่อศาล

- ข้อปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

(๑) เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้น ให้พิจารณาก่อนว่า ความเสียหายนั้นมีเหตุควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่หรือไม่ หากไม่แน่ใจ ให้แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเพื่อพิจารณาข้อมูลเบื้องต้นก่อน เช่น กรณีเจ้าหน้าที่เอาทรัพย์สินราชการไปใช้แล้วถูกวิงวาททรัพย์ เช่นนี้ ให้สืบสวนก่อนว่ามีการเบิกหรือยืมทรัพย์สินไปโดยถูกต้องตามระเบียบหรือไม่ หรือกรณียานพาหนะเกิดเหตุเสียหายจากภัยธรรมชาติ ให้ตรวจสอบก่อนว่า มีการขออนุญาตนำยานพาหนะไปใช้ในพื้นที่ที่เกิดเหตุภัยธรรมชาติถูกต้องหรือไม่

(๒) การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ผู้สั่งแต่งตั้งต้องเป็นผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เสียในเรื่องที่สอบสวน และเป็นผู้มีอำนาจในการแต่งตั้งกรรมการสอบสวน

(๓) การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด คณะกรรมการสอบสวนต้องให้โอกาสเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบหรือผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอ มิเช่นนั้น จะถือว่าเป็นการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หากพิจารณาให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบรับผิดชี้แจง โดยไม่ให้โอกาสชี้แจงข้อมูล การให้โอกาสชี้แจงข้อเท็จจริง คือ ให้โอกาสชี้แจงว่าได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างไร รวมทั้งให้โอกาสได้ยื่นเสนอพยานหลักฐานต่าง ๆ การไม่แจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบว่าจะต้องตกเป็นผู้รับผิดชอบชี้แจง ไม่เป็นเหตุทำให้การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(๔) การให้โอกาสเจ้าหน้าที่ชี้แจงและโต้แย้ง ตามข้อ ๑๕ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เป็นการให้โอกาสชี้แจงข้อเท็จจริงว่าได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างไร และมีโอกาสเสนอพยานหลักฐานต่าง ๆ แล้ว การไม่แจ้งให้ทราบว่าต้องตกเป็นผู้รับผิดชอบชี้แจง ไม่เป็นเหตุทำให้การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดไม่ชอบแต่อย่างใด การให้โอกาสชี้แจงโต้แย้งไม่จำเป็นต้องแจ้งข้อกล่าวหาหรือสรุปพยานหลักฐานดังเช่นการสอบสวนวินัย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด อ.๓๐๔-๓๐๕/๒๕๕๑)

(๕) การพิจารณาว่าเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง คือ การไม่ใช้ความระมัดระวังเลย สักนิด หรือทำผิดซ้ำ ๆ ในเรื่องเดียวกัน ปฏิบัติผิดมาตรฐานวิชาชีพ การปฏิบัติฝ่าฝืนกฎหมายหรือระเบียบ หรือการที่กฎหมาย ระเบียบกำหนดวิธีปฏิบัติไว้ แต่ไม่ได้ทำหรือปฏิบัติตามนั้น

(๖) กรณีเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบชี้แจงค่าเสียหาย เกษียณหรือพ้นจากราชการแล้ว ยังถือว่าเป็นผู้ต้องรับผิดชอบชี้แจงอยู่ หน่วยงานยังเรียกให้รับผิดชอบชี้แจงได้

หัวข้อบรรยายเรื่อง “หลักกฎหมายและสาระสำคัญเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐ” (ผู้บรรยาย : ดร.ฤทัย หงส์สิริ) มีเนื้อหาสาระดังนี้

- ความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐที่มีต่อบุคคลอื่น มี ๓ ประเภท คือ ความรับผิดชอบตามสัญญา ความรับผิดชอบทางละเมิด และความรับผิดชอบอย่างอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

- ความรับผิดชอบตามสัญญา เช่น การใช้สิทธิยึดหลักประกันของของผู้รับจ้าง หรือการเรียกให้ธนาคาร ในฐานะผู้ค้ำประกัน ชำระเงินตามสัญญาค้ำประกัน เป็นการใช้สิทธิเรียกร้องตามสัญญาจ้างก่อสร้าง อันเป็นการจ้างให้ทำสิ่งสาธารณูปโภค ซึ่งเป็นสัญญาทางปกครอง

- ความรับผิดชอบทางละเมิด เป็นความรับผิดชอบที่เกิดจากการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่

- ความรับผิดชอบอย่างอื่น มิใช่เป็นความรับผิดชอบทางละเมิด แต่เป็นความรับผิดชอบที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบตามที่กฎหมายบัญญัติ เช่น ตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เมื่อมีการเวนคืนที่ดินของประชาชน กฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ เมื่อเกิดเหตุโรคระบาดในสัตว์ และมีการสั่งฆ่าสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค เป็นต้น

- ความรับผิดชอบทางละเมิดที่เกิดจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ ให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดรับผิดชอบชี้แจงเฉพาะตามส่วนความรับผิดชอบของตนเท่านั้น

- เจ้าหน้าที่ที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ จะรับผิดชอบต่อหน่วยงานของรัฐต่อเมื่อกระทำไปโดยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง การกระทำที่ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หมายถึง การกระทำที่มีได้เจตนา แต่เป็นการกระทำซึ่งบุคคลพึงคาดหมายได้ว่าอาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ และหากใช้ความระมัดระวังแม้เพียงเล็กน้อย ก็อาจป้องกันมิให้เกิดความเสียหายได้ แต่กลับมิได้ใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นเลย

- หลักเกณฑ์ในการเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดเชยค่าสินไหมทดแทน ให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำเป็นกรณี ๆ ไป และหากความเสียหายเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ต้องหักส่วนความรับผิดชอบดังกล่าวออกด้วย

- ความบกพร่องของหน่วยงานหรือระบบการดำเนินการของส่วนรวม เช่น มีอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ มีกฎระเบียบที่ต้องถือปฏิบัติจำนวนมาก และต้องปฏิบัติตามระเบียบต่าง ๆ ภายในระยะเวลาที่จำกัด ไม่ได้วางวิธีการควบคุมกำกับดูแล หรือคำสั่งไม่ชัดเจน การแต่งตั้งบุคคลไม่เหมาะสมกับงานที่มอบหมาย ระบบการตรวจสอบไม่ดี

- พนักงานขับรถยนต์ ลักลอบนำรถยนต์ราชการไปใช้ส่วนตัว แล้วเกิดเหตุละเมิดความเสียหาย เช่นนี้ ผู้ได้รับความเสียหายจากเหตุละเมิดต้องฟ้องพนักงานขับรถยนต์เป็นการส่วนตัวที่ศาลยุติธรรม

- เมื่อเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ การเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่รัฐ ต้องถือต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่แล้ว หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองด้วย เช่น ผู้ออกหนังสือทวงถามเรียกค่าเสียหายจากเจ้าหน้าที่ ต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เสียกับเรื่องที่มีการสอบสวน กรณีมีเหตุควรเชื่อว่าหัวหน้าหน่วยงานกระทำให้เกิดความเสียหาย หรือมีส่วนกระทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป หรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยงาน เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด หรือเมื่อมีการทวงถามให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายแล้ว ต้องให้โอกาสผู้ต้องรับผิดชอบชดเชยได้อุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งที่เรียกให้ชดเชยเงินด้วย

หัวข้อบรรยายเรื่อง “หลักปฏิบัติราชการเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐ” มีเนื้อหาสาระดังนี้

- การกระทำละเมิดที่อยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ต้องเป็นการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย กฎ คำสั่งทางปกครอง หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือจากการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

- การประมาทเลินเล่อในการตรวจรักษาคนไข้ของแพทย์ หรือการประมาทเลินเล่อในการขับรถยนต์ของพนักงานขับรถ ไม่เป็นการกระทำละเมิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ไม่ใช่คดีปกครอง เป็นคดีละเมิดอยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลยุติธรรม

- คดีละเมิดที่เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย เช่น การตั้งตุ้มของตำรวจบังคับอาคารของผู้ฟ้องคดี การประปาส่วนภูมิภาควางท่อประปารุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี เทศบาลโดยผู้รับจ้างก่อสร้างอาคารรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี

- คดีละเมิดที่เกิดจากการออกคำสั่งทางปกครอง เช่น ฟ้องว่าคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย และขอให้ชดเชยค่าเสียหาย คณะกรรมการทุนการศึกษาไม่มีมติไม่สนับสนุนทุนการศึกษาแก่ผู้ฟ้องคดี ขอให้ชดเชยค่าเสียหาย การออกประกาศยกเลิกการสอบราคา ทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดได้รับความเสียหาย การมีมติไม่ผ่านการประเมินผลการสอนแก่ผู้ฟ้องคดี เป็นต้น

- คดีละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ เช่น การไฟฟ้านครหลวงไม่ดูแลตรวจสอบอุปกรณ์ไฟฟ้าที่ติดตั้งบนยอดเสาไฟฟ้า ทำให้กระแสไฟฟ้ารั่วไหลลงมาตามลวดสลิงดึงรั้งเสาไฟฟ้าที่ติดตั้งไว้ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีถูกกระแสไฟฟ้าดูดเสียชีวิต หรือเทศบาลไม่ซ่อมแซมถนนที่ชำรุดให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย เป็นเหตุให้รถยนต์ของผู้ฟ้องคดีประสบอุบัติเหตุ

- เจื่อนใจในการฟ้องคดีกรณีบุคคลภายนอกถูกกระทำละเมิด (๑) ต้องเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหาย คือ ถูกละเมิดสิทธิจากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ (๒) การฟ้องคดี ผู้เสียหายไม่จำเป็นต้องยื่นเรื่องร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐที่กระทำละเมิดเพื่อให้ชดใช้ค่าเสียหายก่อนแต่อย่างใด

- ระยะเวลาในการฟ้องคดี ผู้เสียหายต้องฟ้องคดีภายในกำหนด ๑ ปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกิน ๑๐ ปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี

- กรณีผู้เสียหายมีคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิด หากหน่วยงานของรัฐไม่แจ้งผลการพิจารณาคำขอให้ชดใช้ค่าเสียหายภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันที่รับคำขอจากผู้เสียหาย ผู้เสียหายต้องฟ้องคดีภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ครบกำหนด ๑๘๐ วันหลังจากยื่นคำขอให้หน่วยงานชดใช้ค่าเสียหาย

- การฟ้องเรียกให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิด ผู้ฟ้องคดีต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในอัตราร้อยละ ๒ ของทุนทรัพย์ที่ฟ้อง แต่ไม่เกินสองแสนบาท สำหรับทุนทรัพย์ไม่เกินห้าสิบล้านบาท หากผู้เสียหายเป็นคนยากจน ต้องยื่นคำขอฟ้องคดีอย่างคนอนาถา โดยแสดงหลักฐานประกอบว่าเป็นคนยากจน

- กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ เมื่อหน่วยงานของรัฐเรียกให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายแล้ว หากเจ้าหน้าที่เห็นว่า คำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าเสียหายไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายต้องยื่นเรื่องอุทธรณ์คำสั่งที่เรียกให้ชดใช้เงินต่อหน่วยงานของรัฐก่อน จะนำเรื่องไปยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองทันทีไม่ได้ ตาม ม.๔๔ แห่ง พรบ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

- เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งเรียกให้ชดใช้เงินค่าเสียหายต่อหน่วยงานแล้ว หากหน่วยงานผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ไม่อาจพิจารณาเรื่องให้แล้วเสร็จภายในกำหนด ๖๐ วัน และไม่มี การแจ้งเหตุขยายเวลาพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้อุทธรณ์ทราบ ให้ถือว่าระยะเวลา ๖๐ วันในการยื่นเรื่องอุทธรณ์เป็นการดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายแล้ว ผู้อุทธรณ์สามารถใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งเรียกให้ชดใช้เงินได้ ภายในกำหนด ๙๐ วันนับจากวันถัดจากวันครบระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ของผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์

- กรณีหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้เสียหาย ใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด ต้องฟ้องคดีต่อศาลภายในกำหนด ๒ ปี นับแต่วันที่หน่วยงานรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้กระทำละเมิด กรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นต้องรับผิดชอบ ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งทวงถามเรียกชดใช้ค่าเสียหายจากผู้กระทำละเมิดตามความเห็นกระทรวงการคลัง แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน ๑๐ ปี นับแต่วันกระทำละเมิด

- การที่หน่วยงานของรัฐออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ถือเป็น การกระทำอื่นใดอันมีผลเป็นอย่างไรก็ตามกับการฟ้องคดี มีผลให้อายุความสะดุดหยุดลง อายุความที่ล่วงไปก่อนนั้น ไม่นับเข้าในอายุความฟ้องคดี ให้เริ่มนับอายุความใหม่ตั้งแต่นั้น (ม.๑๙๓/๑๕ ป.พ.พ.)

- กรณีกระทำละเมิดและเป็นความผิดอาญาด้วย เช่น การทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ให้ถืออายุความใช้สิทธิเรียกร้องตามประมวลกฎหมายอาญา

- กรณีบุคคลภายนอกได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ เมื่อหน่วยงานของรัฐใช้ค่าเสียหายแก่บุคคลภายนอกไปแล้ว หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่รัฐได้ภายในอายุความ ๑ ปีนับแต่วันที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย

- กรณีหัวหน้าหน่วยงานซึ่งเป็นผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย จะไม่มีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ถือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

- ในการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ หากคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงไม่ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ต้องรับผิดชอบใช้มาให้ถ้อยคำและแสดงพยานหลักฐานชี้แจงโต้แย้ง ถือว่าเป็นการสอบสวนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จะเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นี้ รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่ได้ เพราะถือเป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนด

- คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะนำพยานหลักฐานและผลการสอบสวนทางวินัยบางส่วนมาใช้ประกอบการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดก็ได้ แต่ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอนและวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ใน การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด คือ ให้ออกาสผู้ต้องรับผิดชอบได้ให้ถ้อยคำ ชี้แจงโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน

ความรู้และประโยชน์ที่ได้รับ

หลักสูตรที่เข้าอบรมดังกล่าวนี้ มีเนื้อหาการบรรยายที่เกี่ยวข้องกับภาระงานในหน้าที่โดยตรงของนิติกร ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่เป็นอย่างมาก อีกทั้งวิทยากรที่มาบรรยาย สังกัดอยู่ในกรมบัญชีกลาง มีหน้าที่ในการพิจารณาสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ และตอบข้อหารือปัญหาการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ อีกทั้งวิทยากรที่เป็นตุลาการศาลปกครอง มีหน้าที่ในการวินิจฉัยปัญหาข้อโต้แย้งอันเกิดจากข้อพิพาทในการเรียกร้องค่าเสียหายจากเจ้าหน้าที่ หรือการที่เจ้าหน้าที่ฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งที่เรียกร้องให้รับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย มีการยกกรณีศึกษาจากคำพิพากษาที่เกิดขึ้นจริงมาประกอบการบรรยาย ทำให้ได้เรียนรู้จากตัวอย่างที่เกิดขึ้นจริง เป็นการเพิ่มพูนความรู้ในการปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

๑. ผู้เข้ารับการอบรมจะได้นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรม ถ่ายทอดแก่นิติกรผู้ร่วมงานต่อไป
๒. ในโอกาสต่อไป หากศาลปกครองหรือหน่วยงานใด จัดอบรมสัมมนาในเนื้อหาวิชานี้ มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนให้นิติกรเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อเสนออธิการบดีโปรดทราบ

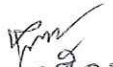

๑๕ ก.พ.๖๖

ศิวพร อธิกรณีย์ อธิบดีกรมบัญชีกลาง

เพื่อไปคัดลอกมาทำเอกสารวันที่ ๑๕ ก.พ.๖๖

ทราบ

๑๐ ก.พ.๖๖

๑๕ ก.พ.๖๖

รองฯ ฝ่ายบริหารฯ